

Agenda 21 -kontoret

Nyhetsbrev nr 103
OKTOBER 2008

Blev det världsrekord?

Var du med om att försöka sätta världsrekord? Tisdagen den 21 oktober deltog föreningen för rättvisemärkning i Finland i ett försök att sätta världsrekord i att dricka flest rättvisemärkta kaffekoppar på två timmar. Lokala arrangörer var vi på Agenda 21-kontoret samt Mariehamns församling. I skrivande stund är det oklart hur det gick, men vi håller tummarna.

Vecka 43 och 44 är det Rejäl handel-veckor i Finland.

Rejäl handel-märket hittas på produkter som kaffe, choklad, bananer, apelsiner och te, dvs framför allt sådant som produceras i u-länder. Rättvis handel garanterar att odlarna och arbetarna får tillräcklig ersättning för sitt arbete. Dessutom ingår bland annat förbud mot barnarbetskraft och ökat miljöskydd. Systemet stöder en rättvis världshandel och minskar fattigdomen i u-länderna.

En rättvisemärkt kopp kaffe lämnar också en god eftersmak!

Trevlig höst önskar
vi på Agenda 21-
kontoret!

Lunchföreläsningar på Villa Carita

I samarbete med Mariehamns församling kommer vi att börja med en serie lunchföreläsningar om Vettig konsumtion en gång i månaden. Till föreläsningen serverar vi en ekologisk, vegetarisk soppa och bröd för 6 €.

Först ut är **Gisela Linde**, författare till boken "Lev enklare".

Torsdagen den 30.10 kl 11.30

Antalet platser är begränsat så vi vill att du förhandsbokar till oss på tel. 17230 eller e-post: info@agenda21.ax

BILFRI DAG- utmaning

Inför den bilfria dagen utmanade vi några företag och organisationer.

Stadshusets personal var bäst på att inte köra bil den aktuella dagen. 35 % av personalen cyklade, gick eller tog bussen till jobbet .

Tätt efter kom både Alandia- bolagen och Ämbetshuset. Hos dem lämnade 34 % bilen hemma. Noteras kan att Ämbetshuset har vunnit flera år i rad men nu halkat ned på en delad andra plats. Övriga som var med i utmaningen var Ålandsbanken (13 %), Landskapsregeringen (9 %) och Posten (4 %).

KNUFF – Kommunala Nyckeltal och Utbildning För Framtiden

Vad är KNUFF?

Vi har i år startat ett nytt treårigt projekt som vi döpt till KNUFF.

Målet med projektet är att öka kunskapen om hållbar utveckling inom kommunerna och ge konkreta tips på vad som kan göras inom kommunens olika verksamhetsområden. Detta kommer bland annat ske genom utbildningsinsatser riktade till nyckelpersoner och även genom att arbeta fram några nyckeltal som passar kommunerna.

Under projekttiden kommer vi förutom utbildningstillfällen även att ordna en större konferens per år. .

Vår förhoppning är att projektet även ska resultera i ett bestående nätverk som kan finnas kvar även efter att projektet avslutats.

Faktaruta

Kommunala Nyckeltal

Nyckeltal är ett instrument för uppföljning av hur hållbarhetsarbetet inom en verksamhet tex. kommunen, framskrider. Nyckeltal kan både användas för den interna verksamheten och som ett instrument för att följa upp hur de utåtriktade kommunala besluten påverkar utvecklingen. Under KNUFF:s projektid kommer vi i samarbete med några åländska kommuner (pilotkommuner) att arbeta ut förslag på nyckeltal som kommunerna kan använda.

Pilotkommuner

Vi har under oktober tagit emot intresseanmälningar från kommunerna att bli samarbetspartners i detta projekt. Flera kommuner har redan anmält sig.

Vi vill inbjuda alla intresserade till

KNUFF Kick-Off

Torsdagen den 4 december 2008

Ålands Restaurangskola

Kl. 11.30 lunch

Antalet platser till lunchen är begränsat så vi vill att du förhandsbokat till oss på tel.

17230 eller e-post: lotta@agenda21.ax
senast den 27 november.

Lunchen kostar 7 € och betalas på plats

Kl. 12.30 Kick-off

Motivation med coachen

Christoph Treier

och

**Erfarenheter från hållbarhetsarbete med
Johanna Pettersson, från Ekokommunen
Huddinge.**

Verkstäder med Mats

Vecka 37 hade vi processledaren Mats Lönngren på besök och var runt i flera Agenda 21-kommuner och ordnade framtidsdiskussioner. Många goda idéer kring vad kommunerna kan göra för att minska sin miljöbelastning och skapa trivsamma lokalsamhällen kom upp. Hållbar utveckling handlar ju inte enbart om ekologi, utan även de ekonomiska och sociala aspekterna är viktiga frågor för att vi ska få en utveckling mot en trivsam framtid.

Diskussionsunderlaget från träffarna med Mats kommer även att användas inom KNUFF-projektet.

Nu är jordens resurser slut för i år

Den ekologiska skuldens dag inföll i år redan den 23 september. Då hade vi förbrukat de resurser som naturen kan nyproducera på ett år. I takt med att vår förbrukning ökar så når vi fortare till den ekologiska skuldens dag. Sedan 80-talet har vi förbrukat mer resurser än vad som finns att tillgå.

Några exempel på hur dagen tidigare lagts:

1987: 19:e december

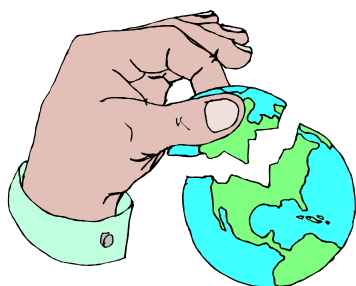
1995: 21:a november

2006: 9:e oktober

2007: 6:e oktober

Globalt sätt skulle vi i år behöva 1,4 jordklot för att försörja oss utan att tära på jordens reserver.

Källa: www.neweconomics.org

Schyssta kläder

En stor del av vår överkonsumtion är kläder. Vår klädkonsumtion ger upphov till flera miljöproblem; stora mängder bekämpningsmedel i bomullsodlingen, förgiftning av grundvattnet vid textilfabrikerna, dåliga arbetsförhållanden osv. Här kommer några tips från Svenska Naturskyddsföreningen vad vi skall tänka på:

- **Skippa de billigaste plaggen**
- **Ställ krav – butiken ska ha koll**
- **Second hand ger liten miljöpåverkan**
- **Miljömärkt ett säkert val**

Vill du läsa mer, gå in på

www.naturskyddsforeningen.se under "Grön guide"

Kärnkraft— nej tack!

Visste du att Östersjön är det mest radioaktiva havet i världen? Och att svenska kärnkraftverk släpper ut hundratusen gånger mer radioaktivitet än de ryska till Östersjön?

Det, och mycket mer, fick vi höra om på seminariet "Den radioaktiva Östersjön" som ordnades av Ålands Natur och Miljö och Östersjöfonden i början av oktober.

I Finland håller man som bäst på och planerar för utbyggnad ytterligare reaktorer i Raumo (förutom den som är under uppförande), Lovisa samt en eller två reaktorer som ska placeras antingen i Simo, Strömfors eller Pyhäjoki.

I Sverige håller man på att utreda Oskarshamn och Forsmark som lämpliga slutförvaringsplatser. Enligt docent Nils-Axel Mörner är både dessa platser och den metod som planeras (500 m ner i berggrunden under Östersjön) olämpliga. Dels finns risken för läckage till den redan hårt radioaktiva Östersjön, dels anser Mörner, utifrån de senaste årens forskningsresultat, att risken för stora jordbävningar i detta område är överhängande de närmaste 100.000 åren. Som alternativ slutförvaringsmetod vill han i stället föra fram förvaring i inlandsberg ovan grundvattnet, där man har möjlighet till övervakning och även kan utnyttja det energirika avfallet igen när den tekniska möjligheten finns.

Vill du vara med och protestera

- mot planerna på ett slutförvar vid Östersjöns kuster, och
- mot nya planer på kärnkraftsutbyggnad runt Östersjön??

Då kan du skriva på en namnsamling som finns på Ålands Natur och Miljöns kontor, Norragatan 13. De insamlade namnen lämnas till lagtinget. Listorna finns även på Emmaus.

Tips till kvinnor!

Den traditionella bomullen som används i bindor och tamponger kan ha besprutats med upp till 35 olika bekämpningsmedel. Detta ger ofta allergier och underlivsbesvär. Enligt en italiensk studie blev över 90 % av med sina besvär då de bytte till tamponger och bindor tillverkade av ekologisk bomull. Det finns även tygbindor, tillverkade i ekologisk bomull. Ett annat alternativ är att använda menskopp som säljs bla hos Gunnevis Hudvård och på Bliss 4 You.

Läs mer på: www.ekohygien.se

MÅNADENS KLIMATTIPS Ät upp din mat!

Vi slänger mycket mat idag. Tex ger maten som slängs i Sverige koldioxidutsläpp motsvarande det som 700 000 bilar i snitt släpper ut på ett år. Genom att planera dina inköp, äta upp resterna från igår och förvara maten rätt kan du minska din klimatpåverkan.

Mer info hittar du på hemsidan: konsumentforeningenstockholm.se

*Gör gärna ett besök på www.naturum.ax
och kolla in alla fina bilder med mera!*

Vem ska få årets miljö- och citronpris?

Nu är det dags att lämna in nomineringar till miljö- eller citronpriset. Vem tycker du gjort en stor insats för miljön detta år? Och vem tycker du förtjänar en sur citron? Observera att citronpriset inte delas ut till privatpersoner. Nomineringar med motivering tas emot av kontoret under oktober.

Ålands Natur & Miljö Agenda 21 kontoret

Adress: Norragatan 13 B
22100 Mariehamn

Telefon: 17230, 12771

E-post: info@agenda21.ax
hallbart vardagsliv@agenda21.ax
tove@agenda21.ax

Hemsida: www.agenda21.ax
www.anom.fi

Öppet: vardagar 9-16 med undantag
för kampanjer etc.

Personal: Maria Stenroos- Fagerström
Lotta Jakobsson
Tove Teir-Siltanen